

ספריית המידע של המרכז לייעוץ לימודי באוניברסיטת תל אביב

מאת: מיכל בן יוסף

השאלה של בחירת תחום לימודים ומקצוע מעסיקה כיום יותר ויותר אנשים. ההיצע הרב והמגוון של אפשרויות לימוד ומוסדות לימוד, היעדר מידע מספיק על עולם המקצועות וההשכלה, חוסר היכרות עם הכישורים והמאפיינים האישיים והמצב המורכב של שוק העבודה, כל אלה יוצרים מידה רבה של בלבול והתלבטות.

מעבר לשאלת תחום הלימודים המתאים עולות שאלות כגון היכן ניתן ללמוד תחום זה, מה כוללים הלימודים, האם קיים מוסד לימוד מועדף, מהם תנאי הקבלה, שכר הלימוד וכו'. אלה הן בדיוק השאלות להן אני נדרשת לתת תשובה במסגרת עבודתי כמנהלת ספריית המידע של המרכז לייעוץ לימודי באוניברסיטת תל אביב.

המרכז עוסק במתן ייעוץ בבחירת מסלול לימודים ומקצוע לאנשים בשלבים שונים של חייהם - תלמידי תיכון המעוניינים ללמוד במסגרת העתודה האקדמית, צעירים אחרי שירות צבאי המתלבטים לגבי בחירת תחום לימודיהם, סטודנטים החשים שתחום הלימודים בו בחרו אינו עונה על ציפיותיהם והיו מעוניינים לשנותו, בוגרים שסיימו את לימודיהם ומתלבטים לגבי המשך לימודים ו/או תעסוקה ואנשים המעוניינים לשנות את עיסוקם ולבצע הסבה מקצועית.

מטרת הייעוץ לסייע למתלבטים לגבש החלטה מתאימה, תוך הכרות עצמית טובה יותר. לשם כך נעזר צוות היועצים במגוון כלים, שיחות, שאלונים ומבחנים, כדי לקבל את מירב המידע על הפונה – הרקע הלימודי, המקצועי והאישי שלו, ציפיותיו, מהות הלבטים ומקורות הקושי בקבלת החלטה, כישורים, נטיות, תחומי עניין ותכונות אישיות.

גם להכרות עם האפשרויות הלימודיות והמקצועיות יש חלק חשוב בקבלת ההחלטה. לשם כך קיימת במרכז לייעוץ **ספריית מקצועות ייחודית** המכילה מידע על כל המקצועות ותחומי הלימוד ועל אפשרויות הלימוד השונות במסגרות על-תיכוניות. חשוב לציין שהמידע אינו מתמקד רק בתחומי לימוד אקדמיים אלא בכלל תחומי הלימוד, כולל לימודי תעודה והכשרות מקצועיות.

לרשות המבקרים בספרייה עומד מידע מפורט על כל טווח העיסוקים, החל ברפואה והנדסה, דרך הנהלת חשבונות וטכנאות מחשבים וכלה בקוסמטיקה ומכונאות רכב. המטרה היא להציג תמונה מקיפה ומעודכנת של העיסוק, על כל היבטיו – מהות העיסוק, אופי ההכשרה, הכישורים הנדרשים, יתרונות וחסרונות ואפשרויות התעסוקה עם סיום הלימודים.

אנשים רבים מכירים מספר מקצועות מצומצם ואינם מודעים לטווח המקצועות הרחב שקיים. אחרים שואבים את הדימוי שלהם על מקצועות שונים מכלי התקשורת או מדעות לא

מבוססות בסביבתם הקרובה. לכן הצגת תיאור מייצג ומהימן של העיסוקים השונים היא בעלת חשיבות רבה.

נושא נוסף שמטבע הדברים מעסיק רבים קשור לרמת השכר במקצועות השונים. אני עושה כמיטב יכולתי לספק מידע גם בתחום זה, אם כי לא תמיד התשובה פשוטה. קל לבדוק מהו השכר המוצע לבוגרי ראיית חשבון, אך התשובה לשאלה מה תהיה משכורתו של בוגר לימודי גיאוגרפיה מורכבת יותר ואולי אפילו בלתי אפשרית.

המידע נאסף ממקורות שונים ורבים: ידיעונים, עלוני מידע וחוברות הרשמה של מוסדות הלימוד השונים, ובהם תנאי הקבלה ותכניות הלימודים, כתבות וקטעי עיתונות, מידע מהאינטרנט וכן חומר שהוכן על ידי ועל ידי גורמים מקצועיים מקבילים. לאחרונה יזמנו גם פרויקט יצירת **מאגר קטעי וידאו** עם ראיונות וכתבות על עיסוקים שונים.

בניגוד לאיתור חומר אקדמי או עסקי בו מקורות המידע ידועים, כאן נדרשת מידה של יצירתיות, שכן חלק גדול מהמידע נמצא במקורות לא פורמאליים כגון עיתונים יומיים, כתבי עת פופולאריים ואתרי אינטרנט של ארגונים ומוסדות.

מטבע הדברים מידע על תחומי עיסוק פופולאריים כגון משפטים, רפואה ומינהל עסקים קיים בשפע. בתחומים אחרים המידע עשוי להיות מצומצם יותר. האתגר הוא לאתר מידע מעניין ועדכני על כל העיסוקים, גם בתחומים שנדמה שמעטים יתעניינו בהם. מתישהו תמיד יופיע האדם שמבקש לדעת היכן ניתן ללמוד נגרות ושרברבות, ויש להיות מוכנים גם לכך. יש להיות מעודכנים גם בנוגע לעיסוקים חדשים יחסית כגון קואוצ'ינג וסטיילינג, שלא לדבר על עיסוקים יצירתיים במיוחד כמו אותה בחורה שביקשה לדעת כיצד ניתן לעסוק ביעוץ אתי בתחום השיבוט...

בכלל, נושא **העדכון השוטף** תופס חלק נכבד מעבודתי. מלבד איתור מידע על מהות העיסוקים, אני נמצאת במעקב מתמיד אחר שלל התכניות, מסלולי הלימוד ומוסדות הלימוד אשר נפתחים וגם נסגרים ללא הרף.

כאמור, **הביקור בספריה** מהווה חלק מהתהליך של בחירת מקצוע, אך הספריה משרתת גם אוכלוסיות נוספות כגון תלמידי תיכון מכל הארץ המשתתפים בסדנאות אוריינטציה להשכלה גבוהה, עולים חדשים ותושבי חו"ל המעוניינים ללמוד בארץ ומבקשים לדעת מה האפשרויות העומדות בפניהם, אנשים המעוניינים במידע על לימודי חוץ וקורסי העשרה שונים, פסיכולוגים העוסקים באבחון ובייעוץ תעסוקתי המעוניינים להתעדכן בחידושים בתחום, סטודנטים לפסיכולוגיה תעסוקתית ובתחומים אחרים הנעזרים בחומר שבספריה לצורך הכנת עבודות בנושאים הקשורים ללימודים ותעסוקה. בקיצור, מדובר בקהל לקוחות מגוון ביותר והדבר מצריך התמצאות טובה בכל התחומים שעשויים להעסיק אותו.

לעיתים קרובות אני נשאלת האם כיום בעידן האינטרנט, שבו כל אחד יכול לאתר את המידע הדרוש לו מהמחשב בביתו, עדיין יש צורך במרכז מידע שכזה. ניתן להשיב על שאלה זו במספר דרכים. ראשית, אכן קיים מידע רב הזמין באמצעות האינטרנט, אך כפי שתיארתי,

המידע בספריה נאסף ממקורות שונים ורבים וחלקו אינו זמין בצורה מקוונת. נוכחתי גם לדעת שאנשים רבים אינם יודעים היכן קיים המידע באינטרנט וכיצד להשיגו. אין כמעט יום שבו אינני מסבירה למבקרים בספריה כיצד להגיע למידע שבעיני הגישה אליו נראית טריוויאלית, שלא לדבר על מקורות מידע שאינם מוכרים לגולש המצוי. לא, לא תמיד מספיק לחפש באמצעות GOOGLE... לעיתים בכל זאת צריך ידע ומיומנויות של איש מקצוע. כמו כן, כאן בספריה כל המידע קיים בצורה מרוכזת ונוחה לשימוש, בשעה שאדם שמעוניין להשיגו דרך האינטרנט יצטרך להקדיש זמן ומאמץ ולגלוש לאתרים שונים ורבים כדי לאספו.

אבל מעל הכל, לדעתי ומניסיוני עדיין אין תחליף לקשר האישי שבין המידען למבקר הספריה.

בדרך כלל הקשר איתם מתמצה בהפנייתם למקורות המידע ובמענה על שאלות אינפורמטיביות, אך קיימים מקרים לא מעטים שבהם העבודה נושאת אופי ייעוצי כאשר אנשים מספרים את הסיפור האישי שלהם, מתייעצים ומשתפים אותי בשאיפותיהם והתלבטויותיהם. אני משתדלת לסייע במציאת הפתרון המתאים, כשלעיתים יש להתמודד עם אכזבות או ציפיות לא ריאליות. מקרים כאלה דורשים הרבה אמפתיה, רגישות וסבלנות, ואת אלה המחשב עדיין לא מסוגל לספק.

לסיכום, תחומי הפעילות המגוונים, המגע עם אנשים והיכולת לעזור להם וכמובן שיתוף הפעולה ההדוק עם צוות המרכז לייעוץ גורמים לכך שהעבודה שלי מהנה, מעניינת ומספקת. אני שמחה שהייתה לי הזדמנות לחלוק אותה איתכם.

הכותבת, מיכל בן יוסף היא מידענית בספריית המידע של המרכז לייעוץ לימודי באוניברסיטת תל אביב

